

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน และ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระหว่างครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน , ระหว่างครูสังคมศึกษาที่ได้รับและไม่ได้รับการฝึกฝนอบรม เพิ่มเติม เพื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนา และระหว่างครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครกับครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในต่างจังหวัด โดยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน ประมวลการสอน คู่มือครู วิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
2. สัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน และศึกษานิเทศก์เขตกรุงเทพมหานครจำนวน 5 คน เพื่อนำความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมา เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

การสร้าง เครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เพื่อถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ เกี่ยวกับเพศ ศาสนา อายุ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์การสอน การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม จำนวนคาบที่ทำการสอน ระดับชั้นที่สอน หนังสือเรียนที่ใช้ หน้าที่นอกเหนือจากการสอน วิธีแสวงหาความรู้และเหตุผลในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน
2. ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา
3. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอนและแหล่งวิชาการ
5. ปัญหาด้านการวัดและการประเมินผล

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักของคำตอบเป็นคะแนน 4 ระดับ คือ

- เห็นด้วยว่า เป็นปัญหามากที่สุด มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วยว่า เป็นปัญหามาก มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
เห็นด้วยว่า เป็นปัญหาน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
เห็นด้วยว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

คำนวณหาค่ามัชฌิม เลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดให้น้ำหนักเฉลี่ยของคำตอบมีค่าตามลำดับดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.56-4.00 หมายความว่า เป็นปัญหามากที่สุด
2.56-3.55 หมายความว่า เป็นปัญหามาก
1.56-2.55 หมายความว่า เป็นปัญหาน้อย
1.00-1.55 หมายความว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบปลายเปิด (Open ended question)

2. แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายนามปรากฏในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความเหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาแล้วนำมา

ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยเป็นครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาจากโรงเรียนราชวินิตมัธยม จำนวน 3 คน โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ จำนวน 3 คน โรงเรียนศรีอยุธยา จำนวน 3 คน โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย จำนวน 4 คน โรงเรียนอานวยศิลป์ จำนวน 4 คน โรงเรียนสตรีวรนาถบางเขน จำนวน 3 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรนี้ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริงที่ได้เลือกไว้

ตัวอย่างประชากร

1. โรงเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คือโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนราษฎร์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วเลือกตัวอย่างประชากรโรงเรียนส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ร้อยละ 50 และเลือกตัวอย่างประชากรโรงเรียนในส่วนภูมิภาค (ต่างจังหวัด) ร้อยละ 50 ดังตารางข้างล่างนี้

ชื่อโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด (โรงเรียน)	ตัวอย่างประชากร (โรงเรียน)
<u>โรงเรียนส่วนกลาง</u>		
โรงเรียนรัฐบาล	96	49
โรงเรียนราษฎร์	35	18
<u>โรงเรียนส่วนภูมิภาค</u>		
โรงเรียนรัฐบาล	542	164
โรงเรียนราษฎร์	167	51
รวม	840	281

(รายชื่อโรงเรียนปรากฏในภาคผนวก ข.)

2. ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนตามข้อ 1. โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 3 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 198 คน และเลือกมาโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนภูมิภาค (ต่างจังหวัด) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 215 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 413 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งไปยังผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้จัดการโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนในต่างจังหวัดได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 198 ชุด ได้รับคืน 198 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในต่างจังหวัด จำนวน 215 ชุด ได้รับคืน 210 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.67 ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 396 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาแจกแจงความถี่หาค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X})

โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} แทนค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนน

N	แทนจำนวนผู้ตอบ
f	แทนความถี่ของคะแนน
x	แทนน้ำหนักของค่าตอบ คิดเป็น 4,3,2 และ 1
Σfx	= ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคูณความถี่

(ประกอบ กรรณสูต 2520: 41)

นำค่ามัชฌิม เลขคณิตมาแปลความหมายโดยกำหนด เกณฑ์ ไว้ดังนี้

- 3.56-4.00 หมายความว่า ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
วิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นปัญหามากที่สุด
- 2.56-3.55 หมายความว่า ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
วิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นปัญหามาก
- 1.56-2.55 หมายความว่า ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
วิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นปัญหาน้อย
- 1.00-1.55 หมายความว่า ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
วิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นปัญหาน้อยที่สุด

3. สูตร หาค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S_x = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2 / n}{n-1}}$$

Σfx^2 แทนผลรวมของความถี่ที่คูณคะแนนยกกำลังสอง

Σfx แทนผลรวมของความถี่ที่คูณคะแนน

n แทนจำนวนผู้ตอบ

(Gene V. Glass and Julian C. Stanley 1970: 295)

แล้วนำ เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความ เรียง

4. เปรียบ เทียบมัชฌิม เลขคณิตของคะแนนความคิด เห็นของครูสังคัมศึกษา เกี่ยวกับ
ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระหว่างครูสังคัมศึกษาที่สอนโรงเรียนในต่างจังหวัด
กับครูสังคัมศึกษาที่สอนโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบค่ามัชฌิม เลขคณิตที่แตกต่างกัน
เป็นคู่ ๆ การทดสอบค่าที่ (t-test) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

t แทนอัตราส่วนวิกฤต

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนค่ามัชฌิม เลขคณิตของครูสังคัมศึกษาที่สอนวิชา
พระพุทธศาสนา กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทนส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของครูสังคัมศึกษาที่สอนวิชา
พระพุทธศาสนา กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทนจำนวนตัวอย่างประชากรของครูสังคัมศึกษาที่สอนวิชา
พระพุทธศาสนา กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

(Gene V. Glass and Julian C. Stanley 1970: 295)

แล้วนำมา เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความ เรียง

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชา
พระพุทธศาสนา ระหว่างครูสังคัมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมกับไม่ได้รับการฝึกอบรม เพิ่มเติม เพื่อ
การสอนวิชาพระพุทธศาสนา และระหว่างครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน โดย
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่ามัชฌิม เลขคณิตที่แตกต่างกันเป็นคู่ ๆ แต่จากการ
สุ่มตัวอย่างประชากรครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวนน้อย
ผู้วิจัยจึง เปรียบเทียบ เพียงคู่เดียว คือระหว่างครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง
6-10 ปี กับครูสังคัมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยการทดสอบค่าที่
(t-test) เช่นเดียวกับข้อ 4

6. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended question)
ถามปัญหาและข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูสังคัมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นำมารวบรวมและ เรียบ เรียงปัญหาและข้อ เสนอแนะ นำเสนอ
ในรูปแบบร้อยละ